

ADALET ÇAĞRISI

Ülkemizin hukuk devletine, eksiksiz, gerçek demokrasiye kavuşması; herkesin barış içinde, özgür, onurlu ve müreffeh bir yaşam sürmesi için, iktidarı, tüm yöneticileri ve hukuk uygulayıcılarını **hukukun üstünlüğü ilkesine uymaya ve adaletli olmaya çağırıyoruz.**

Mevcut gidiş seyrinci kalmamak, her duyarlı yurttaşın görevi; insani ve vicdani sorumluluğudur. Çağrımız bu sorumluluğun gereğidir. Antik çağın ünlü bilginlerinden Herakleitos'un söylediğı gibi **“adaletsizliğı, bir yangından daha çabuk önlemek gerekir.”** Bu nedenle, yöneticileri ve yetkilileri uyarmayı ertelenemez bir yurttaşlık görevi sayıyoruz.

Tüm sorunlarımızın temeli adaletsizliktir.

Adalet, hukukun üstünlüğüyle, devlet yönetiminin hukuka bağı ve hukuk önünde herkesin eşit olmasıyla sağlanır. **Hukukun üstünlüğü yoksa adalet yoktur.**

Hukuk, yurttaşların haklarının güvencesi ve devletin temelidir. Devlet meşruiyetini hukuktan alır. Hukukun taraflılıkla ve ayrımcı anlayışlarla uygulanması devletin temelini çürütür: devletin meşruiyeti, halkın devlete güveni, adalet duygusu ve birlikte yaşama iradesi zedelenir.

Hukukun ve adaletin olmadığı yerde barış ve huzur, barış ve huzurun olmadığı yerde üretim, verim, gelişme ve kalkınma olmaz. Ekonomi düzelmez, demokrasi sağlıklı yürümez. Çünkü barışın da, bereketin de temeli adalettir. Bertolt Brecht'in ünlü deyişle **“adalet halkın ekmeğidir.”**

Hukuki öngörülebilirlik ve hukuki güvenlik, insan haklarına saygı, her türlü ayrımcı uygulamanın ortadan kaldırılması, yolsuzluklara yol verilmemesi, idarenin yargısal denetimi ve adil yargılama, hukukun üstünlüğünün vazgeçilmez gerekleridir.

Türkiye’de hukuk devleti askıdadır. Özellikle 2017 Anayasa değişikliğiyle ‘Yürütme Erki’ kişiselleşmiş, “Yasama ve Yargı” fiili olarak yürütmenin yönlendirmesi ve kontrolü altına girmiştir. Demokrasinin temeli olan ‘kuvvetler ayrılığı’, kuvvetler birliğine dönüşmüştür. Anayasa’nın açık hükümlerine karşın AYM (Anayasa Mahkemesi) ve AİHM (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi) kararlarına çoklukla uyulmamaktadır. Yasaların uygulanmasında siyasi tercihler ve keyfilik egemen olmuştur.

Makul gerekçelerden yoksun tutukluluklar, yargılama süresini gereksiz olarak uzatmak, iltisak ve irtibat gibi uydurma delillerle yeni suçlar ihdas etmek, gizli tanık kullanılarak suç icat ve isnat etmek, mahkeme kararı olmadan suçlu ilan edilenlerin mal ve mülklerine el koymak, AİHM’nin kararlarını görmezden gelmek, KAYYIM atamaları ve KHK gibi uygulamalar anayasayı, uluslararası hukuku ve insan haklarını doğrudan ihlal etmektir.

Hukukta öngörülebilirliğin zedelenmesi, yasal engeli olmayan insanların haksız yere ve hukuka aykırı olarak işinden, aşından yoksun bırakılması, çalışma hakkının ve mülkiyet güvencesinin ortadan kalkması, giderek bir “korku ortamı” görüntüsü oluşturmakta ve bu görüntü içinde toplumun huzur ve refahına, dışarda ülkemizin saygınlığına zarar vermektedir.

Adaletsizlik, bir beka sorunudur. Özellikle ceza yasalarının öngörülemez biçimde yorumlanması, gazeteci, yazar, iş insanları ve siyasilere dönük keyfi gözaltı, tutuklamalar, yargıya güveni ve devlete saygıyı sarsmaktadır.

Yargı mensuplarının inançlarını, siyasi görüşlerini ve ideolojik yaklaşımlarını kararlarına yansıtmaları çözülmesi gereken en ciddi bağımlılık ve tarafsızlık sorunudur. Yargının siyasi hesaplasmaya ve keyfiliğe yol açacak uygulamalara alet edilmesi hukuk devletinin, demokrasinin ve özgürlüklerin sonunu getirir. Hak ve özgürlüklerin evrenselliği gözetildiğinde, hiçbir devlet hak ihlallerini “**iç işimiz**” savunmasıyla geçiştiremez.

Yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile "hesap verebilirliği" arasındaki denge kurulmadan yargı ile yasama ve yürütme organları arasındaki sorun çözülemez. Bu nedenle yargının tarafsızlığını ve bağımsızlığını güvence altına alacak, hukuk eğitiminden yüksek yargı organlarının yeniden yapılandırılmasına kadar köklü bir **yargı reformu** kaçınılmazdır.

Vatandaşların en temel anayasal hakkı olan her türlü kaygı ve korkudan arındırılmış güvenli bir hayat sürmelerini sağlamak devletin varlık sebebidir. Bu nedenle öncelikle siyasi hedef taşıdığı açıkça görülen yargısal uygulamalara son verilmelidir. Devlete yapılabilecek en büyük kötülük, hukukun işleyişine siyasetin ayrımcı biçimde müdahale etmesidir.

Güncel adaletsizliklerin çözümü için AYM ve AİHM kararlarının objektif bağlayıcılığı esastır. "Gizli tanık", "iltisak" ve benzeri istismara açık uygulamalarla adil yargılama ilkesinin zedelenmesine son verilmelidir.

Ciddi biçimde daraltılan ifade özgürlüğü alanının genişletilmesi demokratik hukuk devleti olma iddiasının vazgeçilmez gereğidir. İfade özgürlüğünün ve çoğulculuğun birliğimizi pekiştireceği, çoklukta birliğin bizi güçlendireceği açıktır.

Devlet güç kullanır. Bunun sınırlanmadığı ve denetlenmediği yerde keyfilik ve hukuksuzluk egemen olur. Yargı, bu tür olumsuzluklara karşı insanların son sığınağıdır. Hukukun ve adaletin olmadığı yerde özgürlük yoktur. Özgürlük ancak adalete dayalı bir hukuk düzeninin olduğu yerde korunabilir.

Bu bağlamda **ilk yapılması gereken, kuvvetler ayrılığı ilkesine gerçeklik kazandırmak, devlet organları arasında denge ve denetimin sağlandığı bir yönetim biçimine geçmektir.**

Temel hak ve özgürlükleri gereksiz yere kısıtlayan idari uygulamalardan vazgeçilmeli; adil yargılama ilkesinin gereklerine eksiksiz uyulmalı, **kayım atamalarına ve KHK uygulamalarına son verilmeli**; anayasal toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını kullanan vatandaşlara yönelik orantısız müdahalelerden kaçınılmalıdır.

Adalet gözetilmediği için on binlerce insan mağdur durumdadır. Mağduriyetin giderilmesi için cezaevlerindeki koşullar iyileştirilmeli; hasta ve yaşlı tutuklular tahliye edilmeli; denetimli serbestlik ve şartlı tahliye uygulamalarındaki keyfilik sona ermeli; kötü muamele ve işkence iddiaları ciddiyetle araştırılmalıdır.

Keyfi ve hukuksuz uygulamalarla anılan, tekel niteliğindeki sulh ceza hakimliği sistemi kaldırılmalı; koruma tedbirlerine karar verme yetkisi genel mahkemelere devredilmelidir. Tutuklama ceza değil, belirli şartlarda uygulanabilecek bir önlemdir; **cezalandırma amacı taşıyan tutuklama ve adli kontrol uygulamalarına son verilmelidir**.

Kadınlara ve çocuklara karşı işlenmiş cinsel suçlar, cana ve mala kast içeren şiddet suçları ile uyuşturucu ticareti dışta tutulmak kaydıyla, bir kısmı genel af çıkarılmalıdır. Bireylere karşı suç işlememiş tüm siyasi tutuklu ve hükümlüler ivedilikle serbest bırakılmalıdır.

“Demokratik Hukuk Devleti” ve “evrensel hukuk ilkelerine” bağlılık, yurttaşların esenlik ve güvenlik içinde yaşaması kadar, devletin varlığının ve saygınlığının da temelidir. O nedenle **herkesi, iktidarı ve muhalefetiyle tüm siyasi tarafları, hukukun üstünlüğü ve adalet ilkesini yüksekte tutmaya, hukuka ve adalete bağlı kalmaya çağırıyoruz.**

Çağrımızı tüm duyarlı yurttaşlarımızın bilgi ve katılımı için kamuoyuna saygıyla sunarız.

Çağrıcılar

Abdülbaki ERDOĞMUŞ	Diyarbakır Eski Milletvekili, İlahiyatçı
Ali Rıza ÇOBAN	Doç. Dr., Hukukçu
Bahattin YÜCEL	Turizm Eski Bakanı, Tarihçi, Turizmci
Beyhan ASLAN	Denizli Eski Milletvekili, Hukukçu
Doğu ERGİL	Prof. Dr., Sosyolog
Erdal TÜRKKAN	Prof. Dr., İktisatçı, Rekabet Hukuku Uzmanı
Ertuğrul GÜNAY	Kültür ve Turizm Eski Bakanı, Hukukçu
Ertuğrul YALÇINBAYIR	Başbakan Eski Yardımcısı, Hukukçu
Figen ÇALIKUŞU	Avukat, Yazar
Hakan TARTAN	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eski Bakanı, Gazeteci, Yazar
Haluk ÖZDALGA	Ankara Eski Milletvekili, Mühendis, Yazar
Haşim KILIÇ	Anayasa Mahkemesi Eski Başkanı
Helün Fırat	İşletmeci, Yönetici
Hüseyin ÇELİK	Prof. Dr., Milli Eğitim Eski Bakanı
Mehmet ALTAN	Prof. Dr., İktisatçı
Sırrı ÖZBEK	İstanbul Eski Milletvekili, Hukukçu, Yazar
Müslim DOĞAN	Kalkınma Eski Bakanı, Mühendis
Nesrin NAS	İstanbul Eski Milletvekili, İktisatçı
Suat KINIKLIOĞLU	Çankırı Eski Milletvekili, Uluslararası İlişkiler Uzmanı

Not: Çağrıcılar listesi ada göre alfabetik olarak düzenlenmiştir.